

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจต่อการเปิดรับรายการพลิกปมข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ของผู้ชมในกรุงเทพมหานคร” เป็นการใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และทำการประมวลผลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีรายละเอียดในการดำเนินงานวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรทั้งชาย และ หญิงในกรุงเทพมหานคร 50 เขต มีจำนวนประชากรรวม 5,686,646 คน (ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ.2559) จะแบ่งเป็น 6 กลุ่ม ตามการแบ่งกลุ่มของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยทำการสุ่มตัวอย่าง เน้นให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เศรษฐกิจ สังคม และวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มกรุงเทพมหานครกลาง จำนวน 9 เขต
2. กลุ่มกรุงเทพใต้ จำนวน 10 เขต
3. กลุ่มกรุงเทพเหนือ จำนวน 7 เขต
4. กลุ่มกรุงเทพตะวันออก จำนวน 9 เขต
5. กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือ จำนวน 8 เขต
6. กลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ จำนวน 7 เขต

โดยจะคัดเลือกตัวแทนกลุ่มแบบเจาะจงกลุ่มละ 1 เขต จากเขตที่มีจำนวนประชากรสูงที่สุดในกลุ่ม เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาทำการศึกษาเท่านั้น

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสูตรของ (Taro Yamane, 1973 อ้างถึงใน ธานีรินทร์ ศิปลัจาร์, 2557, หน้า 45)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

กำหนดให้	n	คือ จำนวนตัวอย่างหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	คือ จำนวนหน่วยทั้งหมดหรือขนาดของประชากร
	e^2	คือ ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

แทนสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{5,686,646}{1 + (5,686,646)(0.05)^2}$$

$$n = 399.97$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาวิจัยทั้งหมดใช้จำนวน 400 คน

วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ จะใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งเขตในกรุงเทพมหานครจำนวน 50 เขต เป็น 6 กลุ่ม ตามการแบ่งกลุ่มของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยการแบ่งจะเน้นให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เศรษฐกิจ สังคม และวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้

1. กลุ่มกรุงเทพกลาง จำนวน 9 เขต ประกอบด้วย เขตพระนคร เขตดุสิต เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตสัมพันธวงศ์ เขตดินแดง เขตห้วยขวาง เขตพญาไท เขตราชเทวี และเขตวังทองหลาง
2. กลุ่มกรุงเทพใต้ จำนวน 10 เขต ประกอบด้วย เขตปทุมวัน เขตบางรัก เขตสาทร เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา เขตคลองเตย เขตวัฒนา เขตพระโขนง เขตสวนหลวง และเขตบางนา
3. กลุ่มกรุงเทพเหนือ จำนวน 7 เขต ประกอบด้วย เขตจตุจักร เขตบางซื่อ เขตลาดพร้าว เขตหลักสี่ เขตดอนเมือง เขตสายไหม และเขตบางเขน
4. กลุ่มกรุงเทพตะวันออก จำนวน 9 เขต ประกอบด้วย เขตบางกะปิ เขตสะพานสูง เขตบึงกุ่ม เขตคันนายาว เขตลาดกระบัง เขตมีนบุรี เขตหนองจอก เขตคลองสามวา และเขตประเวศ

5. กลุ่มกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 เขต ประกอบด้วย เขตธนบุรี เขตคลองสาน เขตจอมทอง เขตบางกอกใหญ่ เขตบางกอกน้อย เขตบางพลัด เขตตลิ่งชัน และเขตทวีวัฒนา

6. กลุ่มกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 เขต ประกอบด้วย เขตภาษีเจริญ เขตบางแค เขตหนองแขม เขตบางขุนเทียน เขตบางบอน เขตราชพฤกษ์ และเขตทุ่งครุ

ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละ 1 เขต โดยดูจากเขตที่มีจำนวนประชากรสูงที่สุดในกลุ่ม เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ผลดังนี้

1. กลุ่มกรุงเทพมหานคร จำนวน 9 เขต จำนวนประชากรที่สูงที่สุดคือ เขตดินแดง จำนวน 123,966 คน

2. กลุ่มกรุงเทพใต้ จำนวน 10 เขต จำนวนประชากรที่สูงที่สุดคือ เขตสวนหลวง จำนวน 121,740 คน

3. กลุ่มกรุงเทพเหนือ จำนวน 7 เขต จำนวนประชากรที่สูงที่สุดคือ เขตบางเขน จำนวน 190,828 คน

4. กลุ่มกรุงเทพตะวันออก จำนวน 9 เขต จำนวนประชากรที่สูงที่สุดคือ เขตลาดกระบัง จำนวน 171,933 คน

5. กลุ่มกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 เขต จำนวนประชากรที่สูงที่สุดคือ เขตจอมทอง จำนวน 153,668 คน

6. กลุ่มกรุงเทพใต้ จำนวน 7 เขต จำนวนประชากรที่สูงที่สุดคือ เขตบางแค จำนวน 192,413 คน

ขั้นตอนที่ 3 คำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละเขตเป็นไปตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในเขตนั้น ๆ โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามโควตา (Quota sampling) คำนวณได้ดังนี้

$$\frac{\text{จำนวนตัวอย่าง}}{\text{จำนวนประชากร}} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม}$$

$$\text{แทนค่าได้ดังนี้} \quad \frac{400}{954,548} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม}$$

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรจำแนกตามเขตที่สุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เขต	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนตัวอย่าง
1. เขตดินแดง	123,966	52
2. เขตสวนหลวง	121,740	52
3. เขตบางเขน	190,828	80
4. เขตลาดกระบัง	171,933	73
5. เขตจอมทอง	153,668	65
6. เขตบางแค	192,413	81
รวม	954,548	403

ขั้นตอนที่ 4 การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ทำการสุ่มตัวอย่างให้ครบตามจำนวนที่กำหนด โดยผู้ศึกษาจะทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตตามบริเวณหรือสถานที่ตามที่ระบุในเขตทั้ง 6 เขตดังกล่าวข้างต้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง การเก็บข้อมูลใช้วิธีให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามด้วยตัวเอง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการชี้แจงที่มาและวัตถุประสงค์ให้กับกลุ่มตัวอย่างทราบรวมทั้งวิธีการรวมข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

แหล่งที่มาของข้อมูล โดยแหล่งการเก็บข้อมูลมีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิคือจัดทำแบบสอบถามเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลจำนวน 400 ชุด โดยทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างจากคัดเลือกตัวแทนกลุ่มแบบเจาะจงกลุ่มละ 1 เขต ดูจากเขตที่มีจำนวนประชากรสูงที่สุดในกลุ่ม เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาทำการศึกษาเท่านั้น

2. ข้อมูลทุติยภูมิจะแบ่งแหล่งข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

2.1 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร คือการรวบรวมงานวิจัยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรายการพลิกปมข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส โดยรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดไทยพีบีเอส

2.2 แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลคือการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามในเขตต่างๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามปลายปิด และปลายเปิดครอบคลุมหัวข้อที่ต้องการศึกษา ประกอบด้วย 5 ตอนดังนี้

แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิดจะมีทั้งหมด 5 ตอนใหญ่ ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระรายการพลิกปมข่าว ประกอบด้วย ด้านเนื้อหาสาระ ได้แก่ ด้านประเด็นระดับนโยบาย ด้านประเด็นทางสังคมและชุมชน ด้านประเด็นใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านรูปแบบกระบวนการนำเสนอ รายการพลิกปมข่าว ประกอบด้วย การนำเสนอของพิธีกร เสียงประกอบในรายการ ภาพประกอบในรายการ ช่วงเวลาในการออกอากาศ ความยาวของรายการ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ชมรายการพลิกปมข่าวในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย พึงพอใจด้านเนื้อหาสาระ พึงพอใจด้านรูปแบบกระบวนการนำเสนอ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม มีดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลความหมายมีเกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย		การแปลความหมาย	
ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.50	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	เห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ทำวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้เครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนนำไปใช้จริง (Pre-test) เพื่อความแม่นยำ (Accuracy) และเที่ยงตรง (Validity) ของคำถาม โดยทำการทดสอบกับผู้ที่มีคุณสมบัติตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด จำนวน 30 ชุด เมื่อได้ผลแล้ว นำมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลภาคสนามจริงต่อไป

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำแบบสอบถามมาพิจารณาโครงสร้างแบบสอบถาม (Construct Validity) เนื้อหาและภาษาที่ใช้ (Content Validity) เพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ มีการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมบางข้อ ทั้งนี้ เพื่อให้แบบสอบถามสามารถตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยได้อย่างแท้จริง

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยจะได้นำแบบสอบถามที่ทดสอบความเที่ยงตรงและทดสอบก่อน (Pre-test) 30 ชุด แล้วนั้น มาพิจารณาเพื่อหาค่าของความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 ซึ่งค่า Cronbach's Alpha ทั้งชุด มีค่ามากกว่า 0.80 ถือว่าแบบสอบถามชุดดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตัวแปรที่กำหนดและข้อมูลที่รวบรวมได้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิเคราะห์สถิติที่ใช้วิเคราะห์ มีดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ใช้เพื่อสรุปลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยหาความถี่ (Frequency) การกระจายอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เป็นการวิเคราะห์การเปิดรับข่าวสารของผู้ชมที่มีต่อรายการพลิกปมข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis : MRA)